

**ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА
АКТИВІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ
НА 2013-2014 РОКИ**

З М І С Т

	Стор.
Вступ	3
I. Поточний стан економіки України	4
II. Пріоритетні напрямки економічної політики	7
1. Підвищення конкурентоспроможності економіки та покращення інвестиційного клімату	7
2. Підтримка національного товаровиробника та реалізація політики імпортозаміщення	9
3. Розвиток високотехнологічних перспективних секторів	12
4. Структурні реформи у стратегічних секторах	14
5. Збільшення обсягів експорту українських товарів та послуг	17
III. Очікувані результати втілення Програми	20

ВСТУП

Державна програма активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки розроблена з метою запровадження нових підходів до модернізації пріоритетних галузей національної економіки на найближчі два роки для активізації її розвитку.

Програма економічних реформ на 2010-2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава", яка була запропонована Президентом України В. Януковичем, започаткувала проведення структурних змін в економічному та соціальному житті країни шляхом підвищення ефективності державного управління, модернізації базових галузей економіки, формування сприятливого економічного середовища для розвитку бізнесу та приватної ініціативи.

Виконання Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки в рамках реалізації Програми реформ повинно забезпечити прискорення розвитку пріоритетних галузей національної економіки, сприяти позитивним структурним зрушенням в економіці, диверсифікації та зниженню енергоємності виробництва.

Зростання національної економіки стане основою для підвищення соціальних стандартів, збільшення кількості робочих місць та підвищення добробуту громадян України.

I. Поточний стан економіки України

Стратегічною метою розвитку України є побудова сильної та сучасної європейської демократичної держави з потужною економікою, яка б забезпечувала гідне життя кожному громадянину України. Тут першочергове значення належить економічному зростанню.

В нашій державі не вирішені проблеми накопичувалися десятиріччями. Не підкріплена економічним розвитком "соціалізація" бюджету тільки тимчасово вирішувала завдання підвищення добробуту населення, оскільки вона не базувалася на адекватному розширенні обсягів виробництва і підвищенні продуктивності праці. При цьому довгий час не реалізовувалися реформи, спрямовані на усунення структурних диспропорцій.

Ціною такої політики стало те, що в Україні істотно загальмувались процеси подолання структурних дисбалансів перехідного періоду, відтермінувалось виведення країни на шлях технологічної модернізації, поліпшення продуктивних сил (основних фондів), формування міцної економічної бази для соціальних перетворень. Як наслідок - Україна залишилася вразливою до кризи 2008-2009 років, яка болісно зачепила майже всі галузі економіки, тисячі компаній і мільйони громадян.

З обранням у 2010 році нового Глави держави, який сформував дієздатну команду, оперативно було запроваджено комплекс невідкладних заходів, спрямованих на стабілізацію економічної ситуації, а також розпочата реалізація Програми економічних реформ на 2010-2014 роки, основні положення якої спрямовані на зменшення вразливості економіки України до зовнішніх чинників побудову стійкої, відкритої й конкурентоспроможної у світовому масштабі економіки.

Зокрема, послідовно здійснюються:

- **реформи державних фінансів** - включають стабілізацію дефіциту держбюджету та оптимізацію державного боргу, підвищення ефективності державних видатків, удосконалення управління державними фінансами, посилення фінансової та фіскальної дисципліни, реформу міжбюджетних відносин;

- **реформи фінансового сектору**, які спрямовані на утримання низького рівня інфляції, підвищення стабільності та рівня капіталізації фінансової системи, збільшення обсягу надання фінансових послуг, відновлення кредитування економіки з одночасним зниженням рівня ризиків фінансової системи, зростання і розвиток фондового ринку та ринку фінансових послуг;

- **дерегуляція, розвиток підприємництва та реформування надання адміністративних послуг** - спрощення процедур започаткування та виходу з бізнесу, спрощення дозвільної системи та сфери ліцензування, реформування системи реєстрації прав власності, посилення захисту прав інвесторів, реформування митних процедур, державного нагляду (контролю), реформування надання адміністративних послуг та системи технічного регулювання, підвищення ефективності адміністрування податків, зниження податкового навантаження на бізнес і скорочення витрат часу платників на нарахування та сплату податків;

- **реформи енергетики** через вдосконалення системи ціноутворення в електроенергетиці, лібералізацію ринку електричної енергії, приватизацію енергетичних підприємств та підвищення ефективності управління державними енергетичними компаніями, удосконалення державного регулювання в енергетиці, лібералізацію ринку вугільної продукції та механізмів збуту і ціноутворення, удосконалення механізму державної підтримки вугільної галузі, закриття неперспективних вугледобувних підприємств, модернізацію газотранспортної системи, нафтопереробних потужностей та стимулювання конкуренції на ринку нафтопродуктів;

- **реформи житлово-комунального господарства** шляхом забезпечення рентабельного функціонування та інвестиційної привабливості підприємств житлово-комунального господарства, створення конкурентного середовища на ринку житлово-комунальних послуг, технічне переобладнання, підвищення енергоефективності житлово-комунального господарства, підвищення якості комунальних послуг;

- **розвиток транспортної інфраструктури** за рахунок оптимізації управління залізничним транспортом, децентралізації управління дорожньою інфраструктурою місцевого значення, підвищення інвестиційної привабливості галузі та якості послуг, підвищення безпеки руху на автомобільних дорогах;

- **розвиток сільського господарства** шляхом проведення земельної реформи, створення прозорого ринку земель сільськогосподарського призначення, розвитку базових галузей сільського господарства;

- **міжнародна економічна інтеграція**, що передбачає проведення ефективної зовнішньоекономічної політики, досягнення політичної асоціації та економічної інтеграції України з Європейським Союзом, розширення торгівлі України з державами – учасницями Співдружності Незалежних Держав і поглиблення співробітництва з перспективними торговельними партнерами та регіональними інтеграційними об'єднаннями, поліпшення для вітчизняних виробників умов торгівлі на зовнішніх ринках.

Саме реформи закладають фундамент для подальшого стабільного економічного розвитку.

За 2010 – 2011 роки реальний ВВП України зріс на 9,5%, подолавши більше половини від кризового падіння; дефіцит бюджету за підсумками 2011 року становив прогнози 2,7% ВВП року (проти 4% ВВП у Євросоні, 8,9% у Японії та 10% ВВП у США); а інфляція була знижена до 4,6% за підсумками 2011 року.

Але в цілому 2012 рік не виправдав оптимістичних сподівань щодо початку глобального фінансово-економічного одужання. Він характеризувався відчутним погіршенням стану глобальної (світової) економіки внаслідок посилення проявів економічної кризи, а саме:

- збереження значних фінансових проблем у ряді країн Євросоні (Греція, Італія, Іспанія, Португалія);

- падіння показників розвитку провідних економік Євросоюзу – Німеччини (ВВП у 4 кварталі 2012 року порівняно з попереднім кварталом знизився на 0,6%), Великобританії (на 0,3%), Франції (на 0,3%), Іспанії (на 0,7%), Італії (на 0,9%);

- погіршення кон'юнктури на світових товарних ринках на товари українського експорту.

Тим не менш за підсумками 2012 року в Україні не допущено падіння ВВП: за оперативними даними зростання ВВП становило 0,2 %, яке було забезпечено розширенням внутрішнього попиту. Разом з тим, темпи розвитку секторів національної економіки все ще є нерівномірними, що посилює вразливість економіки в цілому.

Отже, в умовах скорочення попиту на зовнішніх ринках, посилення конкуренції за інвестиційні ресурси і застосування протекціоністських заходів окремими державами, на перший план виходить створення державою системних довгострокових стимулів для активізації стратегічних галузей вітчизняної промисловості.

II. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Продовжуючи курс розпочатих реформ з метою активізації темпів позитивних перетворень в країні, в 2013-2014 рр. в економічній політиці пріоритетними будуть наступні напрямки: підвищення конкурентоспроможності економіки та покращення інвестиційного клімату, підтримка національного товаровиробника та реалізація політики імпортозаміщення, розвиток високотехнологічних секторів економіки та стимулювання перетворень у стратегічних галузях, збільшення обсягів експорту українських товарів.

1. Підвищення конкурентоспроможності економіки та покращення інвестиційного клімату

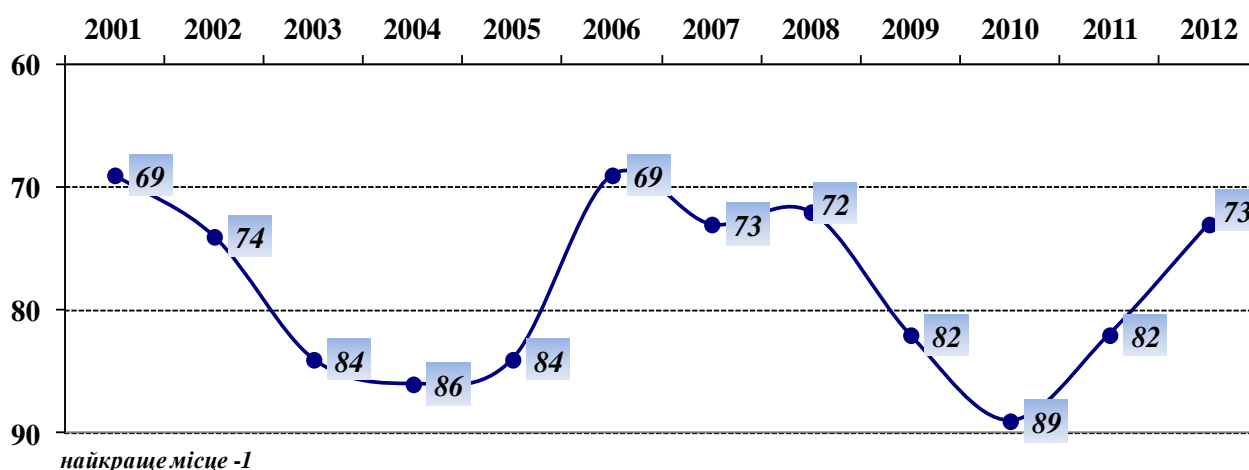
Українська економіка повинна вибороти достойне місце у конкурентному глобальному ринку. Це єдиний шлях для підвищення добробуту українських громадян до рівня економічно розвинених країн світу. Тому Уряд до ключових своїх завдань відносить якнайширше залучення інвестиційних капіталів, які стануть джерелом створення сучасних виробництв, залучення нових знань, технологій і принципів управління, підвищення зайнятості.

Урядом вже реалізовано для цього значну кількість заходів щодо поліпшення інвестиційного клімату та бізнес середовища, в тому числі і з дерегуляції підприємницької діяльності.

Підтвердженням ефективності і високих темпів провадження реформ є позитивна оцінка іноземних експертів.

Так, Україна у рейтингу Глобального індексу конкурентоспроможності 2012/2013 поліпшила свої позиції відразу на 9 пунктів і зайняла 73 місце серед 144 країн світу, які досліджувалися. Позиція України підвищується другий рік поспіль (після падіння на 17 пунктів у 2009-2010 роках) і досягла докризового рівня. І головне тут і надалі: в нашій державі існує великий і потужний потенціал.

Місце України у Глобальному індексі конкурентоспроможності у 2001-2012 роках

Проте Україна все ще залишається у групі країн, які не досягли хоча б середнього показника конкурентоспроможності, і значно відстає від розвинених держав.

Необхідність модернізації виробництва та структурної перебудови економіки потребує створення умов для акумулювання інвестиційних ресурсів і посилення інвестиційного потенціалу економіки.

Тому реформи необхідно продовжувати.

Для створення сприятливого інвестиційного клімату **завдання державної політики на 2013-2014 роки** повинні охоплювати як заходи з дерегуляції, так і заходи із забезпечення макроекономічної стабільності.

Завдання державної політики на 2013-2014 роки:

забезпечення підтримки оптимального рівня інфляції, який не перешкоджатиме економічному розвитку країни;

забезпечення дедоларизації інвестиційних операцій в Україні;

забезпечення збалансованості державних фінансових ресурсів із реальними можливостями національної економіки;

забезпечення фінансової стабільності;

детінізація економіки;

створення та впровадження заходів щодо відновлення кредитування економіки;

зниження адміністративних бар'єрів для розвитку підприємництва;

зменшення втручання контролюючих органів у господарську діяльність;

стимулювання реалізації інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки;

створення державного банку розвитку з метою стимулювання та підтримки розвитку пріоритетних сфер економіки, інвестиційних та інноваційних проектів, залучення для їх фінансування довгострокових зовнішніх інвестицій в економіку держави;

стимулювання інвестиційної активності суб'єктів малого підприємництва.

2. Підтримка національного товаровиробника та реалізація політики імпортозаміщення

Україна належить до числа країн з розвинутою індустріальною базою і достатньо високим ресурсним потенціалом. Проте, у структурі національної економіки і досі поки що переважають галузі, які добувають сировину або випускають продукцію з низьким ступенем обробки для експорту, завантаження потужностей яких залежить від попиту на зовнішньому ринку. Багато підприємств інших галузей не витримують конкуренції навіть на внутрішньому ринку.

Зважаючи на значну експортоорієнтованість вітчизняного виробництва, обмеженість доступу до кредитних ресурсів та значне підвищення вартості енергоносіїв, протягом 2012 року на розвиток промисловості негативно впливала несприятлива зовнішньоекономічна кон'юнктура, яка характеризується зменшенням попиту та низхідною ціновою динамікою на українські товари на зовнішньому ринку, що спричинило погіршення фінансово-економічного становища промислових підприємств і, як наслідок, призвело до зниження темпів промислового виробництва в цілому по Україні.

В той же час, вітчизняний **ГМК** характеризується високим рівнем зносу основних фондів, який в середньому складає 70%, а також використанням застарілих ресурсо- та енерговитратних технологій. В структурі виробництва на вітчизняних металургійних підприємствах основну частину займає ординарний металопрокат рядових марок сталі. ГМК є експортоорієнтованою галуззю – близько 80% продукції спрямовується на експорт, що забезпечує 40% валютних надходжень в країну.

Металургійне виробництво і виробництво готових металевих виробів є однією з основних складових гірничо-металургійного комплексу країни. На підприємствах металургійної галузі зайнято близько 12% загальної кількості працюючих у промисловості. Обсяг реалізованої продукції у металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів складає близько 18,1% загального обсягу по промисловості. І, що дуже важливо, енергоємність галузі на 30% перевищує світові аналоги.

Недостатня розвиненість внутрішнього ринку металопрокату та висока частка експорту продукції ГМК формує серйозні ризики залежності національної металургії від зовнішньої кон'юнктури.

Хімічна та нафтохімічна промисловість охоплює близько 200 взаємопов'язаних виробництв з великою номенклатурою продукції, виробляє сировину й конструкційні матеріали.

В хімічній та нафтохімічній промисловості частина прибуткових підприємств за 2011 рік склала 64,2%, за 9 місяців 2012 року (крім малих підприємств) – 68,6%. Ступінь залежності від імпорту сировини становить 75%. Експортується 70% продукції, що вдвічі перевищує обсяги імпортованих поставок. На підприємства хімічної та нафтохімічної промисловості припадає близько 6,7% загального обсягу реалізованої продукції по промисловості.

Легка промисловість найбільше постраждала від експансії імпорту, зокрема дешевого одягу та взуття. Частка вітчизняної продукції на внутрішньому ринку складає близько 20%.

Отже існує значний потенціал для імпортозаміщення.

На противагу вже згаданим галузям, агропромислове виробництво в цілому можна оцінити позитивно. Протягом останніх років у *агропромисловому секторі* України відбулося ряд позитивних зрушень:

за 2010-2012 роки загальний приріст виробництва валової продукції сільського господарства становив 12,8% (попередньо за трирічний період), у харчовій промисловості – 4,1%;

забезпечено суттєве зростання валового збору зерна, в першу чергу за рахунок нарощування врожайності культур. За минулі три роки (2010-2012 рр.) середньорічне виробництво зерна склало понад 47 млн. тонн, що на 4,5 млн. тонн більше порівняно з 2007-2009 роками;

подолано негативну тенденцію у галузі тваринництва: за трирічний період, що аналізується, валова продукція тваринництва зросла на 8,7%, у 2012 році забезпечено приріст виробництва молока, зупинено скорочення поголів'я великої рогатої худоби, забезпечено зростання поголів'я свиней і птиці;

розпочато активну розбудову виробничої інфраструктури в аграрному секторі, в першу чергу, тваринницьких ферм та комплексів, оптових ринків сільськогосподарської продукції;

зберігається позитивне сальдо зовнішньої торгівлі агропродовольчого комплексу.

У 2010-2012 роках зростання реальних наявних доходів населення та відповідне розширення його платоспроможного попиту за рахунок зростання заробітної плати в умовах збереження стабільності на грошово-кредитному та валютному ринку дозволили активізувати *внутрішній споживчий ринок* і закріпити тенденцію позитивної динаміки роздрібного товарообороту. Така тенденція може стати істотним поштовхом для розвитку всього внутрішнього ринку.

Оборот роздрібної торгівлі за 2012 рік становив 804,3 млрд. грн., що у порівнянних цінах на 15,9% більше обсягу 2011 року. У структурі обороту роздрібної торгівлі на організовані та неформальні ринки припадало 31,1%.

В умовах зростання обсягів споживання та насичення ринку продукцією, проблемою залишається надходження в торговельну мережу значної кількості неякісних, фальсифікованих та небезпечних для життя і здоров'я людей товарів. Протягом останніх років проводилася робота щодо створення адаптованої до вимог СОТ і ЄС сучасної системи ринкового нагляду. Це одне із пріоритетних завдань удосконалення внутрішнього ринку у сфері торгівлі.

Разом з цим зростаючий споживчий попит на товари нехарчової групи задовольняється переважним чином за рахунок імпорту.

Тому намагання переломити таку ситуацію на користь вітчизняного виробництва, не тільки буде стимулювати власних виробників, збільшувати кількість робочих місць, підвищувати зростання рівня добробуту наших громадян, але й сприятиме тому, щоб капітал і кошти залишалися в країні.

Завдання державної політики на 2013 -2014 роки:

створення умов для проведення модернізації, технічного переоснащення, перепрофілювання діючих та відкриття нових підприємств;

створення умов для збільшення промислового виробництва підприємствами легкої промисловості;

удосконалення нормативно-правової бази, що регулює торговельну діяльність;

розширення мережі стаціонарних торговельних об'єктів, адаптованих до європейських та світових стандартів;

недопущення надходження на ринок України медичної продукції, що не відповідає встановленим вимогам безпечності;

здійснення ринкового нагляду та вжиття заходів з інформування органів державного ринкового нагляду та споживачів про виявлену небезпечну продукцію;

стимулювання впровадження інноваційних технологій у рослинництві з метою імпортозаміщення;

забезпечення державної фінансової підтримки та запровадження механізму заохочення придбання сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва для формування сучасної техніко-технологічної бази агропромислових підприємств;

стимулювання вітчизняних товаровиробників до впровадження інноваційних технологій, модернізації та будівництва об'єктів агропромислового комплексу з метою збільшення обсягів виробництва продукції, підвищення її якості та поступового імпортозаміщення. Підвищення якості та конкурентоспроможності продуктів переробки продукції вітчизняного виробництва;

стимулювання розвитку виробництва продуктів дитячого харчування, в тому числі молочних, м'ясних, рибних, плодово-ягідних та інших продуктів дитячого харчування, з метою задоволення попиту внутрішнього ринку;

формування позитивних довгострокових очікувань товаровиробників шляхом утримання цінової стабільності ключових аграрних ринків;

організація виробництва біоетанолу на потужностях спиртових та цукрових заводів;

збільшення експорту сільськогосподарської продукції та харчових продуктів;

врегулювання питання оренди внутрішніх водойм; відтворення водних біоресурсів; утримання біоресурсів для вдосконалення якості об'єктів аквакультури;

стимулювання розвитку обслуговуючої, виробничої сільськогосподарської кооперації та розвиток виробництва в господарствах населення;

забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених угідь, управління водними ресурсами, захист від шкідливої дії вод.

3. Розвиток високотехнологічних перспективних секторів

В Україні в основному вичерпані можливості інерційного зростання, що підтверджено зрушенням зовнішнього попиту та надмірним насиченням внутрішнього ринку імпортованими товарами. Такий стан справ викликаний глибокими структурними диспропорціями - значна частка виробництва є технічно та технологічно відсталим, зі значним ступенем зношеності основних фондів, низьким рівнем використання виробничих потужностей, високою енерго- та ресурсоемністю, відсутністю або низьким рівнем впровадження інновацій. При цьому не використовується значна частина науково-технічного потенціалу.

Машинобудівний комплекс України є однією з найбільш важливих, потужних і перспективних галузей промисловості, яка забезпечує технічну озброєність, комплексну механізацію і автоматизацію процесів виробництва.

У машинобудуванні зосереджено майже 15% вартості основних засобів та понад 21 відсоток кількості найманих працівників промисловості (без малих підприємств) (586,7 тис. осіб за січень-листопад 2012 року).

Машинобудівні підприємства виготовляють нині близько 3,5 тис. найменувань машин та обладнання, в т. ч. біля 2 тис. модернізованих та понад 500 нових моделей машин і обладнання для агропромислового комплексу. Технічні засоби, що виготовляються, або можуть виготовлятися, дозволяють механізувати до 85% робіт у сільському господарстві.

Експорт склав 53% від обсягів реалізації. Продукція експортувалась до 74 країн світу. Експорт до країн СНД становив 90,8% від загального обсягу поставок за кордон. Поставки до Російської Федерації склали 68,2% від загального обсягу експорту та 75,1% від експорту до країн СНД.

Авіабудівна галузь є стратегічно важливою для України і являє собою одну з базових галузей економіки держави.

За результатами роботи у 2011 році підприємства на 20% збільшили обсяги виробництва основних видів продукції до 3,41 млрд. грн.

За останні три роки підприємствами авіабудування виготовлено та передано замовникам 19 літаків. Крім того, державним підприємством “Антонов” укладено контракт на виготовлення 47 літаків Ан-148 та їх модифікацій для іноземних замовників.

Продовжується виконання контракту державним підприємством “410 Завод ЦА” з ремонту Ан-32 для ВПС Індії.

Досягнуто принципової згоди з Російською Федерацією щодо відновлення спільного виробництва літака Ан-124 “Руслан” та закінчення робіт з розробки та виробництва літака Ан-70.

Прийнято Закон України “Про розвиток літакобудівної промисловості” щодо державної підтримки збуту авіаційної техніки вітчизняного виробництва”, який сприятиме здешевленню авіаційної техніки для авіакомпаній та підвищенню конкурентоздатності вітчизняних авіакомпаній.

В Україні розвивається конкурентоспроможна **ракетно-космічна промисловість**.

За останні 3 роки вироблено і реалізовано продукції на суму більше 9,5 млрд. грн. Обсяги виробництва зросли вдвічі. При цьому 62,0 % в загальному обсязі виробництва складає ракетно-космічна продукція. Експортовано продукції на 4,9 млрд. грн., експорт більш ніж в два рази перевищує імпорту і складає 60,0 % від загального обсягу виробництва.

За попередніми результатами діяльності підприємств ракетно-космічної промисловості за 2012 рік темп росту обсягів товарної продукції склав 119,2 %, темп росту обсягів реалізованої продукції склав 116,0 %.

За результатами роботи у 2011 році підприємства **оборонно-промислового комплексу** збільшили на 4,8% обсяги виробництва основних видів продукції. Загальний обсяг реалізованої у 2011 році підприємствами галузі продукції на 1,86% вище ніж у 2010 році. Частка експорту від загального обсягу продукції, виробленої оборонними підприємствами в 2010 році склала 67%. У 2011 році обсяги постачань продукції оборонних підприємств на експорт та її відсоткова частка практично не змінилися.

Фармацевтичний сектор має потенціал стати локомотивом розвитку економіки держави. Обсяги реалізації фармацевтичної продукції на внутрішньому ринку України за 10 останніх років збільшилися у 3,6 рази (з 724,8 млн. дол. США в 2002 році до 3,36 млрд. дол. США в 2011 році) із середньорічними темпами зростання близько 15%.

Частка двадцяти українських фармпідприємств складає на фармринку України 25,78% в грошовій і 53,2% в товарній формі. В Україні наявні основні складові для активізації розвитку соціально-економічного, науково-дослідного (інноваційного) та експортного потенціалу вітчизняної фармацевтичної галузі.

Завдання державної політики на 2013-2014 роки:

розвиток конкурентоспроможного автомобілебудування;

проведення модернізації та технічного переоснащення підприємств сільськогосподарського машинобудування і налагодження виробництва інноваційної сільськогосподарської техніки та обладнання для харчової і переробної промисловості та сільськогосподарських підприємств;

забезпечення сталого функціонування та розвитку авіабудівної галузі;

забезпечення реалізації програм та проектів розвитку в сфері космічної діяльності, в тому числі – щодо створення космічного ракетного комплексу "Циклон-4" та Національної системи супутникового зв'язку;

забезпечення комплексної державної підтримки розвитку пріоритетних високотехнологічних галузей;

розроблення та впровадження новітніх технологій, спрямованих на розвиток внутрішнього виробництва та інноваційної економіки;

забезпечення розвитку суднобудування шляхом підвищення конкурентоспроможності підприємств;

формування раціональної структури оборонно-промислового комплексу;

визначення стратегії розвитку фармацевтичної галузі та реалізація державної політики імпортозаміщення у галузі.

4. Структурні реформи у стратегічних секторах

Ефективне функціонування реального сектору економіки та вирішення питань соціального розвитку не можливе без розв'язання системних проблем, що накопичуються у стратегічно важливих секторах, які впливають на усі складові національної економіки. До таких відносяться – державний сектор економіки, інфраструктура і зв'язок, паливно-енергетичний комплекс, житлово-комунальне господарство, будівництво.

Державний сектор становить значну частку економіки України (37% від ВВП) та відіграє домінуючу роль в реальному секторі економіки. Проте, за оцінками Мінекономрозвитку, управління державним майном у 62,5% суб'єктів господарювання є неефективним, 20,7% – задовільним та лише у 6,2% – ефективним.

Сучасні світові тенденції розвитку економіки свідчать про постійне зростання вимог до якості ***транспортних послуг та послуг зв'язку***, розширення їх асортименту, забезпечення безпеки та екологічності перевезень.

Водночас, рівень транспортного обслуговування економіки і населення України на сьогоднішній день поступається досягнутому у розвинених країнах світу. Потребує оновлення більша частина комунального транспорту та рухомого складу залізничного транспорту, що може бути забезпечено за рахунок вітчизняного виробництва.

Останні два роки у рамках підготовки до Євро-2012 у ці сфери були направлені суттєві обсяги інвестиційних ресурсів, що вплинуло на покращення України у рейтингу Індексу глобальної конкурентоспроможності (далі - ІГК) 2012/2013 за рівнем якості інфраструктури на 6 позицій – з 70 до 65 місця серед 144 країн світу.

В цьому напрямку треба ставити планку якомога вище – Україна має стати справжнім не тільки європейським, а й світовим транспортним коридором. При певних зусиллях це може відбутися вже не в такій і далекій перспективі.

На *паливно-енергетичний комплекс* на сьогодні покладається завдання забезпечення економіки та соціальної сфери країни основними видами енергоносіїв і сировинними ресурсами для потреб промисловості.

На сьогодні ПЕК України забезпечує її потреби у первинних паливно-енергетичних ресурсах приблизно на 47%, що на сучасному етапі зростання геополітичні складової світових цін на енергоресурси не може вважатися задовільним показником. Потреби в електроенергії задовольняються в Україні виключно за рахунок власного виробництва. Але значна залежність від імпорту нафти, газу та ядерного палива негативно впливає на стан енергетичної безпеки країни і створює напругу в економіці, соціальній та політичній сферах.

Протягом останніх трьох років основний акцент розвитку паливно-енергетичного комплексу був зосереджений на зниженні енергетичної залежності країни, створенні умов для впровадження енергозберігаючих технологій та значного заощадження енергоресурсів.

На сьогодні *житлово-комунальне господарство* залишається однією з найслабкіших ланок в економіці держави.

Так, 2/3 основних фондів вичерпали термін експлуатації, втрати теплової енергії та питної води у зовнішніх мережах досягають 60%, а втрати теплової енергії в житловому фонді перевищують 30%. Питомі витрати енергоресурсів більш ніж у 2,5 раза вище, ніж у країнах Європи, кількість аварій за останні 10 років збільшилась майже у 5 разів.

У цілому ЖКГ, як системний об'єкт економіки держави працює збитково. Обсяги заборгованості роблять фінансовий стан стабільно незадовільним. Головна причина – відставання у впровадженні ринкових відносин та оновленні основних фондів і технологій, монополізація послуг державними і комунальними підприємствами.

Без рішучих та швидких змін в галузі ЖКГ існує ризик, що ця сфера буде гальмувати подальший розвиток інших сфер економіки та господарства, і, що найбільш чутливо, буде гальмувати темпи зростання соціальних стандартів і добробуту в Україні.

Будівельна галузь та житлове будівництво. Активізація будівельної галузі має стати локомотивом зростання попиту на продукцію суміжних галузей і що надзвичайно важливо – на товари експортозалежної групи.

Протягом 2010-2012 років Урядом вжито системні заходи для відновлення темпів розвитку будівельної галузі. Зокрема прийнято Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності», яким значно спрощено дозвільні процедури у будівельній сфері. Так, суттєво скорочено перелік документів, що подаються суб'єктами господарської діяльності для отримання дозволів на виконання будівельних робіт, значна кількість будівельних робіт розпочинається за заявниць ким принципом.

Завдяки спрощенню містобудівної дозвільної системи у 2012 році кількість об'єктів будівництва зросла майже в 2,5 рази і склала 112 856.

За 2012 рік в експлуатацію прийнято 10,7 млрд. кв. метрів загальної площі житла що на 14,2% більше ніж у 2011 році.

Проте існуючі темпи житлового будівництва недостатні для вирішення проблеми забезпечення населення житлом, і в першу чергу громадян, які потребують поліпшення житлових умов відповідно до законодавства. Середня забезпеченість житлом населення України у 2011 році становила 23,5 м² загальної площі на одну особу.

На кінець 2011 року в Україні на квартирному обліку перебувало 1 млн. 84 тис. сімей та однаків. Отримали житло протягом 2011 року понад 7 тисяч сімей та однаків, що становить лише 0,7% тих, які перебували у черзі на житло.

Завдання державної політики на 2013 -2014 роки:

проведення приватизації державного майна на принципах відкритості і прозорості, створення умов для ефективного розвитку підприємств після приватизації;

удосконалення стратегічного планування розвитку суб'єктів господарювання державного сектору економіки;

забезпечення розвитку залізничного транспорту;

залучення державних та інвестиційних коштів для реалізації інфраструктурних проектів;

оновлення рухомого складу транспорту (міського електричного, парку пасажирських автобусів, морського та річкового);

будівництво, реконструкція та ремонт 7288 кілометрів автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення, у тому числі з використанням механізму державно-приватного партнерства;

забезпечення розвитку зв'язку;

модернізація та будівництво об'єктів електроенергетики та збереження державної частки в підприємствах, що мають стратегічне значення для держави;

забезпечення розвитку електроенергетики;

реформування нафтогазової галузі; формування ефективної нормативно-правової бази щодо розвідки і видобутку вуглеводнів, в т.ч. на умовах розподілу продукції;

оптимізація структури шахтного фонду, перегляд принципів субсидювання вугільної галузі та підвищення ефективності діяльності підприємств;

зниження енергоємності валового внутрішнього продукту та оптимізація структури енергетичного балансу держави, зокрема заміщення традиційних видів палива енергоресурсами виробленими з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива;

реалізація пріоритетних програм будівництва;

здійснення заходів щодо підвищення ефективності та надійності функціонування житлово-комунального господарства, задоволення потреб населення і господарського комплексу в житлово-комунальних послугах відповідно до встановлених нормативів і національних стандартів.

5. Збільшення обсягів експорту українських товарів та послуг

Ще одним стратегічним напрямком діяльності повинен стати активний і наступальний пошук нових перспективних ринків для української продукції у світі, а також стимулювання і максимальна підтримка проникнення українських виробників всіх форм власності на такі ринки.

У післякризовий період (2010-2011 роки) внаслідок активізації зовнішнього попиту на товари українського походження та поступового виходу з кризи вітчизняної економіки, спостерігалось значне зростання зовнішньоторговельного обороту – як експорту, так і імпорту.

Проте залишаються значні диспропорції у структурі експорту та імпорту товарів. Так, у експорті залишилося домінування товарів сировинної спрямованості, зокрема за підсумками січня-листопада 2012 року майже третину (27,8%) становить продукція металургійного комплексу, 25,5% - продукція сільського господарства та харчової промисловості, мінеральні продукти – 11,1%) та невелика питома вага товарів з високою доданою вартістю (продукція машинобудування –19,3%), в той час, як в імпорті товарів значна питома вага належала енергоносіям – 33% та товарам з високою доданою вартістю (частка продукції машинобудування складає 26,1%).

Хоча у 2012 році і зберігалася тенденція до нарощування показників зовнішньої торгівлі товарами та послугами, однак їх темпи значно нижчі, що стало наслідком зменшення світового попиту на традиційні товари українського експорту (перш за все на продукцію металургійного комплексу) та розгортання в економіках провідних торговельних партнерів України (перш за все в країнах Європи та США) рецесійних процесів.

Так, у січні-листопаді 2012 року зовнішньоторговельний оборот товарами та послугами збільшився в порівнянні з аналогічним періодом попереднього року на 2,2% і склав 158,3 млрд. дол. США, у тому числі експорт товарів та послуг збільшився лише 1,1% і склав 75,3 млн. дол. США, а імпорт товарів і послуг – відповідно збільшився на 3,2% і склав 83,0 млрд. дол. США.

Розвиток торговельно-економічних відносин України з країнами СНД є одним з пріоритетів зовнішньоекономічної політики, ринок яких є основним ринком збуту української продукції. Частка країн СНД у зовнішньоторговельному обороті України стабільно висока і становить майже 40 %. Головними торговими партнерами серед країн СНД як в експорті, так і в імпорті товарів є країни Митного союзу (Російська Федерація, Білорусь і Казахстан).

З метою розвитку торговельно-економічних відносин з країнами СНД 18 жовтня 2011 року підписано Договір про зону вільної торгівлі СНД, який ратифіковано Верховною Радою України. Імплементация Договору про зону вільної торгівлі СНД надасть можливість незастосування нових обмежень у взаємній торгівлі, тобто – не погіршення режиму торгівлі, що існує на сьогодні, а також вирішення торгових спорів в площині механізмів і процедур, прийнятих в СОТ.

Ураховуючи, що Російська Федерація сьогодні є одним з головних торговельних партнерів України, очікується, що практичне застосування положень Договору у взаємовідносинах з Росією вплине на подальше зростання взаємного товарообороту та скасування існуючих обмежень у торгівлі.

Інший стратегічний напрямок – розвиток торговельно-економічних відносин з Європейським Союзом, який є одним із основних торговельних партнерів України. Частка ЄС у загальному обсязі торгівлі товарами та послугами України складає близько 30%. Ринок ЄС є одним з найбільших світових ринків з рівнем середнього доходу у 39 тис. дол. США на душу населення, який має достатньо високий тарифний захист.

19 липня 2012 р. у Брюсселі відбулось парафування Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в частині положень щодо створення зони вільної торгівлі. Імплементация положень договору надасть можливість лібералізувати не тільки двосторонню торгівлю товарами, але додатково і такі сфери як торгівлю послугами, режими прямих іноземних інвестицій, державні закупівлі тощо.

Завдання державної політики на 2013-2014 роки:

приведення українського законодавства та практики у відповідність до норм стандартів ЄС;

укладання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, включаючи тимчасове набуття чинності положеннями щодо створення зони вільної торгівлі;

виконання Порядку денного асоціації Україна – ЄС;

забезпечення функціонування повномасштабної зони вільної торгівлі СНД та покращення доступу українських товарів та послуг на ринки СНД;

створення комплексної системи просування вітчизняних товарів на зовнішні ринки;

активізація роботи на нових перспективних ринках Азії, Латинської Америки, Тихоокеанського регіону. Диверсифікація українського експорту на цих ринках;

подальше підвищення ефективності роботи Спільних міжурядових комісій з економічного співробітництва;

створення додаткових інструментів, що сприятимуть розвитку торговельного співробітництва та просуванню українського експорту;

мобілізація зовнішніх ресурсів міжнародних фінансових організацій та донорів міжнародної технічної допомоги для сприяння економічному розвитку України, їх концентрація на пріоритетних напрямках соціального та економічного розвитку України;

удосконалення інструментів, видів та форм зовнішніх ресурсів, у тому числі впровадження нових механізмів поєднання кредитних ресурсів МФО і грантових ресурсів донорів;

розширення участі вітчизняних виробників і постачальників у проведенні торгів у рамках спільних з МФО проектів;

підвищення ефективності використання кредитних ресурсів МФО, забезпечення своєчасного виконання заходів за проектами та використання залучених ресурсів;

відновлення діалогу зі Світовим банком для отримання системних позик для фінансування бюджету та проведення структурних реформ;

залучення та використання світового досвіду для підвищення конкурентоспроможності національної економіки;

удосконалення принципів та підходів у співробітництві з донорами, виходячи з принципів рівноправного партнерства та спільної відповідальності за досягнення цілей зовнішньої допомоги, підвищення якості планування проектів вітчизняними бенефіціарами та реципієнтами.

III. Очікувані результати втілення Програми:

Реалізація визначних Програмою завдань надасть можливість у 2013 – 2014 роках досягти:

зростання реального ВВП на 2,5 – 3,4% у 2013 році та на 3,0-4,0% у 2014 році;

забезпечення підтримки оптимального рівня інфляції у межах 5-6% у 2013-2014 роках;

утримання дефіциту державного бюджету у 2013 році в межах 3,2% ВВП;

забезпечення перерозподілу ВВП через зведений бюджет у 2013 році на рівні 29,5% ВВП;

забезпечення граничного обсягу державного боргу на рівні 30,6% ВВП у 2013 році;

зниження податкового навантаження, що забезпечить зниження тіньового сектору економіки;

збільшення кількості суб'єктів малого підприємництва та кількості зайнятих у малому підприємстві;

запобігання прихованому виведенню капіталу за кордон;

забезпечення надходження до державного бюджету коштів від приватизації у межах 27,9 млрд. грн. протягом 2013-2014 років;

зростання обсягів виробництва машинобудівної продукції на 10% у 2014 році;

збільшення обсягів імпортозаміщення сільськогосподарською технікою до 20%;

збільшення в 2 рази обсягу виробництва ракетно-космічної техніки;

зростання частки вітчизняної фармацевтичної продукції на внутрішньому ринку України у середньостроковій перспективі на 5-10 %;

зниження рівня енергоємності ВВП на 1,5-3% в рік;

зростання обсягів реалізації вітчизняної сільськогосподарської продукції на внутрішньому ринку на 25 %;

збільшення обсягів експорту;

залучення обсягу ресурсів МФО у межах 1,5-2 млрд. дол. США як у 2013, так і в 2014 році.